

Mange rusmiddelmissbrukere får ikke nødvendig helsehjelp

Tilsynsmyndigheten vil følge nøye med på rusområdet fremover. Tilgjengelighet til tjenestene, forsvarlighet i behandlingstilbudene, samhandling, medvirkning, informasjon og samtykke vil stå sentralt.

Ikke uventet knyttes det store forventninger til rusreformen som trådte i kraft 1. januar 2004. Blant annet forventes det at rusmiddelmissbrukere med sammensatte problemer heretter får bedre og mer samordnete tjenester og at behandlingsresultatene blir bedre.

Helsetilsynet har hatt kontinuerlig fokus på rusområdet de senere årene. Det er Helsetilsynets inntrykk at mange rusmiddelmissbrukere ikke får de helsetjenestene de har behov for. Et felles landsomfattende tilsyn av behandlingstilbudet i spesialisthelsetjenesten planlegges i 2006. Da har tjenestene hatt drøye to år på seg til å organisere tilbudet. Som et ledd i planleggingen av det felles landsomfattende tilsynet har Helsetilsynet systematisk innhentet tilgjengelig kunnskap om rusmiddelmissbru-

kernes helseforhold og helsetjenestetilbud (1). Arbeidet ble avsluttet i 2004. Informasjonen er gransket med henblikk på myndighetskrav og rettighetsbestemmelser som kan formuleres for denne pasientgruppen. Et viktig mål har vært å vurdere om det er særskilte risiko-områder for svikt.

Ansvar for avrusning av rusmiddelmissbrukere samt utredning og behandling av rusmiddelmissbruk på spesialisert nivå ble lagt inn under spesialisthelsetjenesten i januar 2004. Tjenestene fikk betegnelsen tverrfaglig spesialisert behandling for rusmiddelmissbruk og inkluderer ulike fagdisipliner som sosialfag, psykologi og medisin. Disse tjenestene reguleres nå av den generelle helselovgivningen, som for eksempel pasientrettighetsloven, helsepersonelloven og pasientskadeloven. Med rus-

reformen har rusmiddelmissbrukere som henvises til slik behandling fått pasientrettigheter på linje med andre brukere av spesialisthelsetjenesten. Svært viktig i denne sammenheng er retten til nødvendig helsehjelp og hvordan tjenestene vurderer slik hjelp.

Rapporten fra kunnskapsinnhenting viser at kartleggingssystem, registre og annen statistikk på rusfeltet var svært mangelfulle med tanke på å gjennomføre løpende tilsynsmessig overvåking av rusfeltet. Heller ikke skriftlig materiale fra tilsynsarbeid sentralt og regionalt, forskningsrapporter, publikasjoner og utredninger kan sies å være tilfredsstillende med tanke på slike vurderinger, selv om situasjonsbeskrivelsen var omfattende på noen områder.

Litteratur

1. Rusmiddelmissbrukernes helseproblemer og helsetjenestetilbud i et overordnet tilsynsperspektiv. En vurdering av sentrale datakilder. Rapport fra Helsetilsynet 2/2005. Oslo: Statens helsetilsyn, 2005.